

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

4 февруари 2020 година *

„Обжалване — Жалба за отмяна — Член 19 от Статута на Съда на Европейския съюз — Представителство на страните в преките производства пред юрисдикциите на Съюза — Адвокат, който има качеството на трето лице по отношение на жалбоподателя — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз“

По съединени дела C-515/17 P и C-561/17 P

с предмет две жалби, подадени на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз съответно на 16 август 2017 г. (C-515/17 P) и на 22 септември 2017 г. (C-561/17 P),

Uniwersytet Wrocławski, установен във Вроцлав (Полша), за който се явяват А. Krawczyk-Giehsman и К. Szarek, adwokaci, както и К. Słomka, radca prawny,

жалбоподател,

подпомаган от:

Чешка република, за която се явяват М. Smolek, J. Vlácil и А. Kasalická, в качеството на представители,

встъпила страна в производството по обжалване,

като другата страна в производството е:

Изпълнителна агенция за научни изследвания (REA), за която се явяват S. Payan-Lagrou и V. Canetti, в качеството на представители, подпомагани от М. Le Berre, адвокат, и G. Materna, radca prawny,

ответник в първоинстанционното производство (C-515/17 P),

и

Република Полша, за която се явяват В. Majczyna, D. Lutostańska и А. Siwek-Slusarek, в качеството на представители,

жалбоподател,

подпомагана от:

Чешка република, за която се явяват М. Smolek, J. Vlácil и А. Kasalická, в качеството на представители,

* Език на производството: полски

Krajowa Izba Radców Prawnych, установено във Варшава (Полша), за което се явяват Р. К. Rosiak и S. Patyra, radcowie prawni,

встъпили страни в производството по обжалване,

като другите страни в производството са:

Uniwersytet Wrocławski, установен във Вроцлав, за който се явяват А. Krawczyk-Giehsman и К. Szarek, adwokaci, както и К. Słomka, radca prawni,

жалбоподател в първоинстанционното производство

Изпълнителна агенция за научни изследвания (REA), за която се явяват S. Payan-Lagrou и V. Canetti, в качеството на представители, подпомагани от М. Le Berre, адвокат, и G. Materna, radca prawni,

ответник в първоинстанционното производство (С-561/17 Р),

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател, J.-С. Bonichot, Ал. Арабаджиев, А. Prechal, Р. G. Xuereb и I. Jarukaitis, председатели на състави, E. Juhász, J. Malenovský, L. Bay Larsen, F. Biltgen (докладчик), N. Piçarra и А. Kumin, съдии,

генерален адвокат: М. Bobek,

секретар: М. Aleksejev, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 юни 2019 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 24 септември 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 С жалбите си Uniwersytet Wrocławski (Вроцлавски университет, Полша) и Република Полша искат отмяна на определението на Общия съд на Европейския съюз от 13 юни 2017 г., Uniwersytet Wrocławski/REA (Т-137/16, непубликувано, наричано по-нататък „обжалваното определение“, EU:T:2017:407), с което този съд отхвърля като явно недопустима жалбата на Вроцлавския университет, съдържаща искане, от една страна, за отмяна на решенията на Изпълнителната агенция за научни изследвания (REA), взети при упражняване на делегирани й от Европейската комисия правомощия, да прекрати споразумението за отпускане на безвъзмездни средства Cossar (№ 252908) и да задължи този университет да възстанови сумите от 36 508,37 EUR, 58 031,38 EUR и 6 286,68 EUR, както и да заплати обезщетение за вреди в размер на 5 803,14 EUR, и от друга страна, за възстановяване от REA на съответните суми с лихвите, считано от деня на плащането до деня на възстановяването.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 2 Съгласно член 19 от Статута на Съда на Европейския съюз, приложим за Общия съд по силата на член 53, първа алинея от същия статут:

„Държавите членки и институциите на Съюза се представляват пред Съда от представител, назначен за всеки конкретен случай; този представител може да бъде подпомаган от съветник или от адвокат.

Държавите, различни от държавите членки, страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, а също и Надзорният орган на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), упоменат в това споразумение, се представляват по същия начин.

Останалите страни се представляват от адвокат.

Само адвокат, който има право да практикува пред съд на държава членка или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, може да представлява или да подпомага страна пред Съда“.

- 3 Член 51, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд предвижда:

„Страните трябва да бъдат представлявани от представител или адвокат при условията, предвидени в член 19 от Статута“.

Полското право

- 4 Полското право признава, наред с адвокатската професия, и професията „правен съветник“ (radca prawny). Правните съветници могат да поискат да бъдат вписани в съответния списък в адвокатската колегия и да бъдат оправомощени да представляват своите клиенти пред полските юрисдикции.

Обстоятелства, предхождащи спора

- 5 Обстоятелствата, предхождащи спора, могат да бъдат обобщени по следния начин.
- 6 В рамките на програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности REA сключва с Вроцлавския университет споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, в което по-специално се предвижда, че изследователят, зает на пълно работно време в рамките на субсидираната дейност, няма право да получава други доходи освен свързаните с изследователската му дейност.
- 7 Оказва се обаче, че разглежданият изследовател получава и възнаграждения за други дейности, поради което REA прекратява споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, изпраща дебитно известие за сумата от 36 508,37 EUR на Вроцлавския университет и го уведомява, че удържа сумата от 6 286,68 EUR пряко от гаранционния фонд, предвиден в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства. Вроцлавският университет плаща сумата, посочена в дебитното известие.

- 8 След разследване, проведено от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), REA изпраща на Вроцлавския университет две допълнителни дебитни известия съответно за сумата от 58 031,38 EUR, представляваща остатъка от подлежащата на възстановяване субсидия, и за сумата от 5 803,14 EUR за обезщетение за вреди в изпълнение на предвидената в споразумението за отпускане на безвъзмездни средства наказателна клауза. Вроцлавският университет плаща сумите, посочени и в тези две дебитни известия.

Производството пред Общия съд и обжалваното определение

- 9 С жалба, подадена в секретариата на Общия съд на 25 март 2016 г., Вроцлавският университет иска, от една страна, отмяна на решенията на REA, с които се прекратява споразумението за отпускане на безвъзмездни средства и той се задължава да възстанови част от въпросните субсидии, както и да заплати обезщетение за вреди, и от друга страна, възстановяване на съответните суми, увеличени с лихвите, изчислени от деня на плащането им от този университет до датата на тяхното възстановяване от REA.
- 10 В писмената си защита REA повдига възражение за недопустимост на жалбата, като по-специално твърди, че правният съветник, който представлява Вроцлавския университет, е служител на изследователски център на факултета по право и мениджмънт на този университет, поради което не отговаря на условието за независимост, изисквано в Статута.
- 11 Вроцлавският университет твърди, че макар правният съветник, който го представлява пред Общия съд, в миналото да е бил обвързан с трудов договор с него, случаят вече не е бил такъв към момента на подаване на жалбата в първоинстанционното производство. Всъщност, считано от 3 октомври 2015 г., този правен съветник бил обвързан с него с гражданскоправен договор за преподавателска дейност. Този договор се характеризирал с липса на отношения на власт и подчинение и поради това не можел да бъде приравнен на трудов договор.
- 12 В точка 14 от обжалваното определение Общият съд посочва, че член 19, трета и четвърта алинея от Статута, приложим за производството пред Общия съд по силата на член 53 от посочения статут, предвижда, че т.нар. „непривилегировани“ страни трябва да се представляват от адвокат и че само адвокат, който има право да практикува пред съд на държава членка, може да представлява или да подпомага тези страни пред Съда.
- 13 В точки 16 и 17 от обжалваното определение Общият съд изтъква по отношение на тези две кумулативни условия, че за разлика от правото да практикуват пред съд на държава членка, понятието за адвокат не съдържа никакво изрично препращане към националното право на държавите членки, за да бъдат определени неговият смисъл и обхват. Той уточнява, че съгласно постоянната практика на Съда това понятие трябва, доколкото е възможно, да се тълкува самостоятелно, като се отчитат контекстът на разпоредбата и преследваната цел, без позоваване на националното право.
- 14 Така, като се позовава на концепцията за ролята на адвоката в правния ред на Съюза, която произтича от правните традиции, общи за държавите членки, и на която се основава член 19 от Статута, и по-специално на решения от 18 май 1982 г., AM S Europe/Комисия (155/79, EU:C:1982:157, т. 24), от 14 септември 2010 г., Akzo Nobel Chemicals и Akros Chemicals/Комисия и др. (С-550/07 Р, EU:C:2010:512, т. 42), и от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (С-422/11 Р и С-423/11 Р, EU:C:2012:553, т. 23), Общият съд е постановил в точка 18 от обжалваното определение, че ролята на адвоката е тази на сътрудник на правосъдието, призван да предоставя напълно независимо и с оглед на висшия интерес на правосъдието правната помощ, от която клиентът има нужда.

- 15 От това в точка 19 от обжалваното определение Общият съд стига до извода, че изискването за независимост на адвоката предполага липсата на каквото и да било правоотношение по наемане на работа между последния и неговия клиент, като понятието за независимост се определя не само положително, а именно чрез позоваване на професионалната дисциплина, но и негативно, т.е. чрез липсата на правоотношение по наемане на работа.
- 16 В точка 20 от обжалваното определение Общият съд приема, че тези съображения намират приложение в конкретния случай, а именно положение, при което правен съветник е обвързан от договор за услуги със страната, която се предполага, че трябва да представлява, доколкото, макар от формална гледна точка да е трябвало да се счита, че такъв договор не води до правоотношение по наемане на работа между тези две страни, това не променя факта, че подобно положение поражда опасност професионалното становище на този правен съветник поне отчасти да е повлияно от неговата професионална среда, както Съдът припомня по същество в точка 25 от решение от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (С-422/11 Р и С-423/11 Р, ЕУ:С:2012:553).
- 17 Ето защо в точка 21 от обжалваното определение Общият съд приема, че след като жалбата в първоинстанционното производство е била подписана от такъв правен съветник, тя не е подадена от лице, което отговаря на изискванията на член 19, трета и четвърта алинея от Статута и на член 51, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд. Поради това той отхвърля жалбата като явно недопустима.

Производството пред Съда и исканията на страните

- 18 С решение на председателя на Съда от 24 ноември 2017 г. двете жалби са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството, както и на съдебното решение.
- 19 На 6 февруари 2018 г. Чешката република подава молба за встъпване в съединените производства по обжалване. С решение от 31 май 2018 г. председателят на Съда уважава тази молба.
- 20 С определение на председателя на Съда от 5 юли 2018 г., Uniwersytet Wrocławski и Полша/REA (С-515/17 Р и С-561/17 Р, непубликувано, ЕУ:С:2018:553) Krajowa Izba Radców Prawnych (Национална камара на правните съветници, Полша) е допусната да встъпи по дело С-561/17 Р в подкрепа на исканията на Република Полша.
- 21 С определение на председателя на Съда от 27 февруари 2019 г., Uniwersytet Wrocławski и Полша/REA (С-515/17 Р и С-561/17 Р, непубликувано, ЕУ:С:2019:174), е отхвърлена молбата за встъпване на Association of Corporate Counsel Europe (Асоциация на юрисконсултите в Европа).
- 22 С жалбата си по дело С-515/17 Р Вроцлавския университет, подкрепян от Чешката република, иска от Съда:
- да отмени обжалваното определение,
 - да постанови, че жалбата в първоинстанционното производство е била редовно подадена, и
 - да осъди ответника да заплати съдебните разноски в тяхната цялост.
- 23 С жалбата си по дело С-561/17 Р Република Полша, подкрепяна от Чешката република и от Националната камара на правните съветници, иска от Съда:
- да отмени обжалваното определение,

- да върне делото на Общия съд за ново разглеждане,
- да осъди всяка от страните да понесе направените от нея съдебни разноски и
- делото да бъде разгледано от голям състав в съответствие с член 16, трета алинея от Статута.

24 REA иска от Съда:

- да отхвърли жалбите,
- да осъди Вроцлавския университет и Република Полша да заплатят съдебните разноски и
- да осъди Чешката република и Националната камара на правните съветници да понесат направените от тях съдебни разноски.

По жалбите

- 25 В подкрепа на жалбата си по дело C-515/17 P Вроцлавският университет се позовава на две основания, изведени съответно от неправилно тълкуване на член 19 от Статута и от непълнота на мотивите на обжалваното определение. В подкрепа на жалбата си по дело C-561/17 P Република Полша изтъква три основания, изведени съответно от неправилно тълкуване на този член, от нарушение на принципите на правна сигурност и на ефективна съдебна защита, както и от непълнота на мотивите на това определение.
- 26 С оглед на тяхната връзка следва да се разгледат заедно първото основание на двете жалби и второто основание на жалбата по дело C-561/17 P, изведени от неправилно тълкуване на член 19 от Статута, както и от нарушение на принципите на правна сигурност и на ефективна съдебна защита.

Доводи на страните

- 27 В първото си основание Вроцлавският университет упреква Общия съд в това, че е постановил, че правен съветник, който е обвързан с представляваната от него страна чрез договор за предоставяне на услуги, съгласно който той трябва по-специално да води лекции, няма необходимата независимост по отношение на своя доверител, за да може да го представлява в производство пред юрисдикциите на Съюза.
- 28 В първата част от първото си основание Вроцлавският университет изтъква, че естеството и основните характеристики на разглеждания в настоящия случай договор за предоставяне на услуги не позволяват неговото приравняване на трудов договор, тъй като по-специално липсва отношението на власт и подчинение, характеризиращо този вид договор.
- 29 Във втората част от това основание Вроцлавският университет поддържа, че мотивът на обжалваното определение, че всяко правоотношение между страна и нейния представител създава опасност от оказване на влияние върху правното становище на последния, противоречи на принципите на пропорционалност и на субсидиарност, доколкото предоставя на институциите на Съюза изключителното правомощие да решат кой може валидно да се явява пред юрисдикциите на Съюза.
- 30 В третата част от посоченото основание Вроцлавският университет, подкрепян от Чешката република и от Националната камара на правните съветници, упреква Общия съд за това, че не е взел предвид националните правни уредби, и по-специално полското право, което гарантира

независимостта и липсата на каквато и да е подчиненост на правните съветници по отношение на трети лица. Той подчертава, че подобно на адвокатската професия, професията „правен съветник“ обслужва както интереса на правосъдието, така и този на лицата, защитата на чиито права е поверена на правния съветник, че тя се основава на обществено доверие и се урежда от кодекс за професионална етика.

- 31 В първата част от първото си основание Република Полша изтъква, на първо място, че тълкуването на член 19 от Статута, възприето от Общия съд в обжалваното определение, не намира основание нито в правните традиции, общи за държавите членки, нито в правото на Съюза. В това отношение Република Полша подчертава, че Общият съд си противоречи, доколкото счита, че ролята на адвоката се ръководи от правните традиции, общи за държавите членки, но тълкува понятието „адвокат“, без да се позовава на националното право.
- 32 На второ място, Република Полша поддържа, че преценката на независимостта спрямо доверителя не може да се извърши без позоваване на гаранциите, произтичащи от различните национални правни уредби.
- 33 На трето място, Република Полша счита, че понятието за независимост, възприето в обжалваното определение, не взема предвид реалното упражняване на адвокатската професия, доколкото то се основава на постулата, че вътрешният адвокат, който упражнява професията си в рамките на правоотношение по наемане на работа, ще бъде подложен на по-силен натиск от страна на своя работодател, отколкото външният адвокат, който е подложен единствено на натиска на своя клиент.
- 34 На четвърто място, Република Полша изтъква, че ако трябваше да се придържа към възприетото от Общия съд разрешение, основано на актуалната практика на Съда относно представителството на страните пред юрисдикциите на Съюза, това би довело до създаване на система, при която две степени на изискване за независимост биха били приложими за един и същ адвокат, а именно едната пред националните юрисдикции, а другата, по-строга, когато той извършва действия пред юрисдикциите на Съюза.
- 35 В този контекст Чешката република счита, че всяко ограничение на правото на адвокатите да представляват своите клиенти, когато с последните не е налице никакво правоотношение по наемане на работа, следва да се тълкува стриктно.
- 36 Във втората част от първото си основание Република Полша изтъква, че възприетото от Общия съд тълкуване на член 19 от Статута надхвърля границите на актуалната практика на Съда относно представителството на страните пред юрисдикциите на Съюза.
- 37 От една страна, тази съдебна практика свързвала изискването за независимост на адвоката единствено с отрицателното условие да не съществува трудов договор между него и неговия клиент. В настоящия случай обаче Общият съд сам констатирал в точка 20 от обжалваното определение, че лицето, подписало жалбата в първоинстанционното производство, не е обвързано с трудов договор с Вроцлавския университет. В това отношение Общият съд неправилно решил въз основа на прилагане по аналогия на решение от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия (С-422/11 Р и С-423/11 Р, ЕУ:С:2012:553), че наличието на гражданскоправен договор, обвързващ разглежданите страни, е достатъчно, за да се констатира, че представителят на този университет не отговаря на условието за независимост.
- 38 От друга страна, Република Полша критикува обжалваното определение, доколкото Общият съд е взел предвид единствено договора, сключен между правния съветник и Вроцлавския университет относно преподавателската дейност, но не е анализирал връзките между страните по отношение на предоставената правна помощ.

- 39 Националната камара на правните съветници набляга на погрешния характер на съображенията на Общия съд, тъй като според тях би трябвало да се приеме, че пълната независимост на адвоката изисква липсата на каквато и да било връзка между него и професионалната среда на клиента му. Всъщност трудно било да си представим, че довереникът може да действа, без пряката професионална среда на неговия клиент да оказва каквото и да е влияние върху него.
- 40 Във второто си правно основание Република Полша изтъква, че тъй като в обжалваното определение не се уточняват критериите, които позволяват да се прецени изискването на Общия съд за независимост, то нарушава принципа на правна сигурност. Освен това, доколкото последицата от установяване на липсата на независимост на представителя е отхвърлянето на жалбата, жалбоподателят щял да бъде лишен от ефективни правни средства за защита и от правото му на достъп до съд.
- 41 Чешката република припомня, че представителството от адвокат пред съдебните инстанции е част от правото на ефективна съдебна защита, гарантирано от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Ако на ищеца или жалбоподателя се забраняло да сключва договор за представителство с адвокат, с когото освен това имал договорна връзка, това би могло да доведе до допълнителни разходи за него.
- 42 Националната камара на правните съветници поддържа, че ограничение на правото на ефективни правни средства за защита пред Общия съд, защитено с член 47 от Хартата, представлява не само посочената в член 19, трета и четвърта алинея от Статута забрана страна да бъде представлявана от адвокат, договорно обвързан с последната, но и произтичащото от това положение, а именно отхвърлянето на жалбата без възможност за коригиране на твърдяното процесуално нарушение.
- 43 REA изтъква, на първо място, недопустимостта на двете жалби, доколкото в тях се посочват доводи относно преценката на фактите и те се основават на вече разисквани пред Общия съд основания и доводи. На следващо място, жалбата на Вроцлавския университет била недопустима, доколкото се основавала на факти, свързани с положението на разглеждания адвокат, които не са били представени на Общия съд. На последно място, доводите, посочени при встъпването на Чешката република и на Националната камара на правните съветници, били недопустими, доколкото се отнасяли до нарушение на член 47 от Хартата, тъй като такъв довод не бил изтъкнат нито от Вроцлавския университет, нито от Република Полша. Доводите на Чешката република били недопустими и тъй като в тях не се посочвала нито една конкретна точка от обжалваното определение.
- 44 Що се отнася до съществуването на спора, REA счита, че доводите, според които тълкуването на член 19 от Статута трябва да се направи въз основа на националните правила, водят до замяната на този член, който урежда представителството на страните пред юрисдикциите на Съюза, с национални правила, определени за всеки отделен случай. В този смисъл, далеч от това да е „ограничение“, възприетото от Общия съд тълкуване представлявало гаранция, че всички адвокати на Съюза ще бъдат подчинени на едни и същи условия, що се отнася до представителството пред Съда.
- 45 Освен това Общият съд не бил излязъл от пределите на съществуващата практика на Съда в тази област, която била по-всеобхватна, отколкото следвало от жалбите, тъй като в нея вече било предвидено изискването съветникът да е достатъчно отдалечен от страната, която представлява.
- 46 При всички положения доводите, изведени от член 47 от Хартата, трябвало да се отхвърлят като неоснователни, доколкото недопустимостта на жалбата не пречела на Вроцлавския университет да бъде представляван от друг съветник, за да предприеме отново действия пред Общия съд на основание член 272 ДФЕС.

Съображения на Съда

По допустимостта

47. Що се отнася до възраженията за недопустимост, повдигнати от REA, първо, с мотива че жалбите съдържат доводи относно преценката на фактите, важно е да се напомни, че в съответствие с член 256 ДФЕС и член 58, първа алинея от Статута единствено Общият съд е компетентен, от една страна, да установява фактите, освен в случаите, когато неточността на фактическите му констатации следва от представените пред него материали по делото, и от друга страна, да преценява тези факти. Освен в случай на изопачаване на представените пред Общия съд доказателства обаче тази преценка не представлява правен въпрос, който в това си качество подлежи на контрол от Съда. Когато Общият съд е установил или преценил фактите, на основание член 256 ДФЕС Съдът е компетентен да упражнява контрол върху правната квалификация на тези факти и върху правните последици, които Общият съд е извел от тях.
48. В настоящия случай, за да прецени естеството и съдържанието на професионалните отношения между Вроцлавския университет и неговия представител, Общият съд се основава на фактически по естеството си обстоятелства, чиято квалификация може да бъде проверена от Съда с оглед на член 19 от Статута, така както той следва да се тълкува.
49. Второ, доколкото REA изтъква, че в жалбите се посочват само доводи, които вече са били обсъдени пред Общия съд, следва да се припомни, че ако жалбоподател оспорва тълкуването или прилагането на правото на Съюза от страна на Общия съд, разгледаните в първоинстанционното производство правни въпроси могат отново да бъдат обсъдени в хода на производството по обжалване. Всъщност, ако жалбоподателят не може да основе жалбата си пред Съда на вече изложени пред Общия съд основания и доводи, производството по обжалване отчасти би се обезсмислило (решение от 27 март 2019 г., *Canadian Solar Emea* и др./Съвет, C-236/17 P, EU:C:2019:258, т. 124 и цитираната съдебна практика).
50. Трето, що се отнася до довода на REA, че в жалбата си Вроцлавският университет изтъквал нови факти, достатъчно е да се посочи, че при всички положения тези факти са без значение за разрешаването на настоящия спор.
51. Четвърто, и що се отнася до встъпването на Чешката република и на Националната камара на правните съветници, следва да се припомни, че страна, която на основание член 40 от Статута е допусната да встъпи в дело пред Съда, не може да променя предмета на спора, чиито граници се определят от исканията и основанията, изложени от главните страни, така че допустими са само онези доводи на встъпилите страни, които се вписват в рамката, очертана от тези искания и основания (решение от 3 декември 2019 г., *Чешка република/Парламент и Съвет*, C-482/17, EU:C:2019:1035, т. 116).
52. Доколкото обаче Република Полша се позовава по-специално на нарушение на принципа на ефективна съдебна защита, гарантиран от член 47 от Хартата, доводите на Чешката република и на Националната камара на правните съветници, посочени в точки 41 и 42 от настоящото решение, не могат да променят предмета на спора, чиито граници са определени от исканията и основанията на Република Полша.
53. Пето, що се отнася до довода на REA, че Чешката република не е посочила точно определени точки от обжалваното определение, трябва да се констатира, че като поддържа съответните доводи на Вроцлавския университет и на Република Полша, в твърденията си Чешката република се позовава на същите точки от това определение, до които се отнасят и твърденията на тези две страни.

54 Следователно повдигнатите от REA възражения за недопустимост трябва да бъдат отхвърлени.

По същество

- 55 Що се отнася до съществуването на спора, и по-точно до въпроса за представителството пред юрисдикциите на Съюза на страна, която не е посочена в първите две алинеи на член 19 от Статута, Общият съд правилно припомня в точка 16 от обжалваното определение, че този член обхваща две отделни и кумулативни условия. Така първото условие, посочено в трета алинея от споменатия член, налага задължение за такава страна да бъде представлявана от адвокат. Второто условие, съдържащо се в четвърта алинея от същия член, предвижда, че представляващият тази страна адвокат трябва да има право да практикува пред съд на държава членка или на друга държава, която е страна по Споразумението за ЕИП (вж. в този смисъл определение от 20 февруари 2008 г., Comunidad Autónoma de Valencia/Комисия, C-363/06 Р, непубликувано, EU:C:2008:99, т. 21).
- 56 Що се отнася до това второ условие, от текста на член 19, четвърта алинея от Статута следва, че смисълът и обхватът на това условие трябва да се тълкуват чрез препращане към съответното национално право. В настоящия случай не се оспорва, че това условие е било изпълнено от правния съветник, представляващ Вроцлавския университет в рамките на първоинстанционното производство по обжалване.
- 57 Що се отнася обаче до първото условие, свързано с понятието „адвокат“, Съдът приема, че при липсата на препращане в член 19, трета алинея от Статута към националното право на държавите членки това понятие следва да се тълкува самостоятелно и еднакво в целия Съюз, като се държи сметка не само за текста на тази разпоредба, но и за нейния контекст и нейната цел (вж. в този смисъл по-специално определение от 20 февруари 2008 г., Comunidad Autónoma de Valencia/Комисия, C-363/06 Р, непубликувано, EU:C:2008:99, т. 25 и цитираната съдебна практика), като се уточнява обаче, че по смисъла на този член посоченото понятие не засяга възможността, призната на лицата, които съгласно националното право имат право да представляват страна по спора, да представляват същата страна пред Съда в рамките на преюдициално запитване.
- 58 В това отношение от текста на член 19, трета алинея от Статута, и по-специално от употребата на думата „се представляват“, следва, че „страна“ по смисъла на тази разпоредба, независимо от качеството ѝ, няма право сама да действа пред юрисдикция на Съюза, а трябва да се ползва от услугите на трето лице. Други разпоредби от този статут или от Процедурния правилник на Съда като член 21, първа алинея от посочения статут, както и член 44, параграф 1, буква б), член 57, параграф 1 и член 119, параграф 1 от Процедурния правилник потвърждават също, че страна и нейният представител не могат да бъдат едно и също лице (определения от 5 декември 1996 г., Lopes/Съд, C-174/96 Р, EU:C:1996:473, т. 11, от 16 март 2006 г., Correia de Matos/Комисия, C-200/05 Р, непубликувано, EU:C:2006:187, т. 10 и от 6 април 2017 г., PITEE/Комисия, C-464/16 Р, непубликувано, EU:C:2017:291, т. 23).
- 59 Като се има предвид, че що се отнася до преките производства, в Статута или в процедурните правилници на Съда и на Общия съд не е предвидено никакво изключение от това задължение, представянето на иск или жалба, подписан/а от самия ищец или жалбоподател, не може да е достатъчно за предявяването на иск или подаването на жалба, при това дори ако ищецът или жалбоподателят е адвокат, който има право да практикува пред национална юрисдикция (вж. в този смисъл определения от 5 декември 1996 г., Lopes/Съд, C-174/96 Р, EU:C:1996:473, т. 8 и 10, от 16 март 2006 г., Correia de Matos/Комисия, C-200/05 Р, непубликувано, EU:C:2006:187, т. 11 и от 6 април 2017 г., PITEE/Комисия, C-464/16 Р, непубликувано, EU:C:2017:291, т. 24).

- 60 Предходните съображения се потвърждават от контекста на член 19, трета алинея от Статута. Възможност от тази разпоредба изрично следва, че процесуалното представителство на страна, която не е посочена в първите две алинеи от този член, може да бъде осигурено само от адвокат, докато страните по първите две алинеи могат да бъдат представлявани от представител, който евентуално може да бъде подпомаган от съветник или от адвокат.
- 61 Това съображение се подкрепя от целта на представителството от адвокат на непосочените в първите две алинеи от член 19 от Статута страни, която цел се състои, от една страна, в това да се попречи на частноправните субекти да предприемат сами действия пред съд, без да прибегват до посредник, и от друга страна, в това да се гарантира, че юридическите лица се защитават от представител, който е достатъчно отдалечен от представляваното от него юридическо лице (вж. в този смисъл определение от 5 септември 2013 г., ClientEarth/Съвет, C-573/11 P, непубликувано, EU:C:2013:564, т.14, от 4 декември 2014 г., ADR Center/Комисия, C-259/14 P, непубликувано, EU:C:2014:2417, т. 25 и от 6 април 2017 г., PITEE/Комисия, C-464/16 P, непубликувано, EU:C:2017:291, т. 27).
- 62 В това отношение е важно да се подчертае, че макар посочената в член 19, трета и четвърта алинея от Статута задача по представителство от адвокат да трябва да се упражнява в интерес на доброто правораздаване, целта на тази задача се състои най-вече, както отбелязва и генералният адвокат в точка 104 от заключението си, в това да се защитят по най-добрия начин интересите на доверителя при пълна независимост, както и при спазване на закона и на правилата на професионалната етика.
- 63 Както правилно припомня Общият съд в точка 19 от обжалваното определение, понятието за независимост на адвоката в специфичния контекст на член 19 от Статута се определя не само отрицателно, т.е. чрез липсата на правоотношение по наемане на работа, но и положително, а именно чрез позоваване на професионалната дисциплина (вж. в този смисъл решение от 6 септември 2012 г., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Комисия, C-422/11 P и C-423/11 P, EU:C:2012:553, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 64 В този контекст задължението на адвоката за независимост се разбира не като липса на каквато и да било връзка с неговия клиент, а на връзки, които явно засягат способността му да изпълнява задачата си по защита, като обслужва по най-добрия начин интересите на своя клиент.
- 65 В това отношение Съдът вече е приел като недостатъчно независим от представляваното от него юридическо лице адвоката, на когото са възложени важни административни и финансови правомощия в рамките на това юридическо лице, поради което има изпълнителни функции от високо ниво в последното и качеството му на независимо трето лице може да бъде засегнато (вж. в този смисъл определение от 29 септември 2010 г., EREF/Комисия, C-74/10 P и C-75/10 P, непубликувано, EU:C:2010:557, т. 50 и 51), адвоката, който заема висок ръководен пост в юридическото лице, което представлява (вж. в този смисъл определение от 6 април 2017 г., PITEE/Комисия, C-464/16 P, непубликувано, EU:C:2017:291, т. 25) или адвоката, който притежава акции в дружеството, което представлява, и чийто управителен съвет председателства (определение от 4 декември 2014 г., ADR Center/Комисия, C-259/14 P, непубликувано, EU:C:2014:2417, т. 27).
- 66 Не може обаче да се приравни на такива положения разглежданото в главното производство положение, в което, както е видно от обжалваното определение, правният съветник не само не осигурява защитата на интересите на Вроцлавския университет в рамките на отношение на власт и подчинение с последния, но е и обвързан с този университет само с договор за преподавателска дейност в неговите рамки.

- 67 Всъщност подобна връзка е недостатъчна, за да може да се приеме, че този правен съветник се е намирал в положение, което явно засяга способността му при пълна независимост да защитава по най-добрия начин интересите на клиента си.
- 68 Ето защо, като в точка 20 от обжалваното определение е постановил, че самото съществуване на гражданскоправен договор за преподавателска дейност между Вроцлавския университет и правния съветник, който го представлява в първоинстанционното производство по обжалване, е в състояние да повлияе върху независимостта на този съветник поради наличието на опасност професионалното становище на посочения съветник да бъде повлияно поне отчасти от професионалната му среда, Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото.
- 69 Ето защо първото основание, изтъкнато от Вроцлавския университет и Република Полша в подкрепа на съответните им жалби, следва да се приеме за основателно. Поради това, и без да е необходимо да се разглеждат останалите доводи, изтъкнати в рамките на второто основание на жалбата по дело C-561/17 P, свързани с принципа на правна сигурност и с правото на ефективни правни средства за защита, нито останалите основания на жалбите, обжалваното определение следва да се отмени.

По връщането на делото на Общия съд за ново разглеждане

- 70 Съгласно член 61, първа алинея от Статута, когато жалбата е основателна и Съдът отменя решението на Общия съд, той може да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това, или да върне делото на Общия съд за постановяване на решение.
- 71 В настоящия случай, тъй като Общият съд не се е произнесъл по същество, делото следва да му се върне за ново разглеждане.

По съдебните разноски

- 72 Тъй като спорът се връща на Общия съд за ново разглеждане, Съдът не следва да се произнася по съдебните разноски, свързани с производствата по обжалване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) **Отменя определение от 13 юни 2017 г. на Общия съд на Европейския съюз, Uniwersytet Wrocławski/REA (T-137/16, непубликувано, EU:T:2017:407).**
- 2) **Връща дело T-137/16 на Общия съд на Европейския съюз за ново разглеждане.**
- 3) **Не се произнася по съдебните разноски.**

Подписи